

A technikai eszközök fejlesztésének tűzoltás-taktikai kérdései

A hatékony tűzoltás és műszaki mentés elképzelhetetlen megfelelő technikai eszközök nélkül. Hogyan befolyásolja a taktika fejlődése a műszaki fejlesztést, s a műszaki fejlődés, sőt a szervezetfejlesztés milyen hatással van a gépjárművek, technikai eszközök fejlesztésére? Erről értekezik szerzőnk az elmúlt időszak és a jövő fejlesztéseit is felsorolva.

Igények és kihívások

A hatékony tűzoltás és műszaki mentés elképzelhetetlen megfelelő technikai eszközök nélkül. Lehet bármilyen jól kidolgozott a taktika, magas szintű a beavatkozók elhivatottsága, „jó szerszám” nélkül kevés az esély az eredményes tevékenységre. De ez csak az érem egyik oldala, ugyanis, ha nem a jó taktikai elképzelésekhez illeszkednek a technikai fejlesztések, beszerzések, akkor hasonlóan az első tézishez a siker kevés reménnyel kecsegtethet. Tehát a taktika és a technika egymással szorosan összefüggő fogalmak, amelyek mindig hatással lesznek egymásra, és a mentő tűzvédelem feladatrendszerében egymástól elválaszthatatlanok. A taktikai és technikai lehetőségeknek közösen kell választ adniuk az egyre fejlődő világunk kihívásaira. Az ipar, a közlekedés, az építészet, a háztartási fogyasztói igények változása újabb és újabb kihívások elé állítják a beavatkozó tűzoltó állományt, ezért a technikai eszközpark fejlesztésének ezeket a szempontokat is ki kell szolgálnia az alapvető és megbízható tűzoltótechnika biztosítása mellett. Vagyis a technikai eszközök fejlesztése nem csak a legújabb és „legdrágább” technikák alkalmazását jelenti, hanem a beavatkozások alapfeltételeinek megnyugtató megteremtését is.

Új gépjárműfecskenő és taktika

Jelenleg a magyarországi tűzoltógépjárművek és eszközök átlagéletkora, és elhasználódottsága jelentős mértékű, ami csere hiányában fokozatosan romlik. A gépjárművek működési megbízhatóságának csökkenése nehezíti a mentő tűzvédelmi feladatok hatékony végrehajtását. Ezért elengedhetetlenül fontos, hogy meginduljon a hazai alapokon nyugvó gépjárműfecskenő gyártás, és hogy a gépjárműpark megújítására igénybevehető források előteremtése sikeres legyen.

Az új gépjárműfecskendő prototípusa elkészült, amely végleges kialakításához fontos lépés lesz a csapatpróbák során szerzett tapasztalatok felhasználása.

Az új fecskendő az eddigieknek megfelelő tűzoltás taktikai lehetőségeket fogja biztosítani a beavatkozók számára. A gépjárműfecskendő málházásában az egyik legszembetűnőbb változás a hordozható áramfejlesztő berendezés hiánya lesz, ugyanis a korszerű, kis teljesítményigényű LED-es térvilágítás tápellátását a gépjármű akkumulátora képes biztosítani. Az eddigi áramfejlesztő egyéb felhasználása alapvetően a hordozható világítóberendezések táplálásában merült ki. Áramfejlesztő hiányában a munkaterület megvilágításra hordozható, akkumulátoros világító eszközöket célszerű málházni. További tűzoltás-taktikai kérdéseket is érintő változásként olyan habbekeverő rendszerrel szükséges ellátni a járművet, amely alkalmas a korszerű, 1 %-os arányú habképzőanyagok bekeverésére is.

Őrsök – teljes értékű jármű

A gépjárműfecskendő park megújítását nem csak az előregedett járművek cseréje indokolja, hanem az elmúlt időszakban végbement szervezeti változások is. 2012-től elindult az úgynevezett „őrs program”, amely segítségével az elsődleges beavatkozás erőit „közelebb helyezzük az eseményekhez”. Ez úgy valósul meg, hogy egy jellemzően fél rajt a tűzoltóság székhely településétől távolabb helyezünk el a működési területen belül, ezzel csökkentve az első beavatkozás idejét. A gyorsabb kiérkezés egy kisebb kiterjedésű esemény felszámolását eredményezi, de természetesen ebben az esetben a további erők és eszközök kiérkezése több időt vesz igénybe, mint az őrs esetében. Néhány őrs kivételével nem rendelkeznek vízszállító járművel. Az elsődlegesen beavatkozó létszám alacsony, ezért az összetett, nagyobb létszám igényű szerelési, illetve taktikai feladatok végrehajtására nem képesek. Az őrsök által védett működési területek jelentős részére a kisebb népsűrűség, a nagymértékű szabad terület (erdő, szántó, rét stb.), a tűzcsaphálózat ritkább kiépítése a jellemző, valamint számolni kell a rosszabb minőségű, burkolat nélküli utak nagyobb arányú megjelenésével. Ezért az őrsök gépjárműfecskendőinek kialakítása és felszerelése, valamint a beavatkozási taktika megválasztása során figyelembe kell vennünk ezen sajátosságokat.

Fentiek figyelembevételével az oltóanyag utánpótlás megszervezése várhatóan nehezebben valósítható meg (alapvezeték nagy távolságra való szerelése az alacsony létszám miatt nem megoldható, ingajarat szervezése egyéb tűzoltó jármű hiányában nem kivitelezhető), a nagyobb arányú szabadterületek, és burkolatlan utak miatt a közúti alváz kialakítás nem megfelelő megoldás, valamint a járműnek teljes málházottsággal kell rendelkeznie, hiszen az őrs állománya ugyanúgy elsődleges beavatkozóként találkozhat bármilyen jellegű eseménnyel, mint a tűzoltó-parancsnokság székhely településének egységei. Tehát az őrsökre szánt tűzoltó gépjárműfecskendőnek minél nagyobb mennyiségű víz szállítására kell alkalmasnak lennie, az összkerék-hajtás, a jobb terepjáró képesség biztosított kell, hogy legyen, és teljes málházottsággal kell ellátni őket. Szakmai szempontból tévesnek ítélem azt a nézetet, hogy a kisebb beavatkozó egységhez elegendő egy kisebb, korlátozott felszereltségű jármű is.

Különleges szerek

A habbal és a porraloltó gépjárműveink állapota teljes mértékben leromlott. Mára már a még mindig a gépjárműpark gerincét alkotó TÚ-4-es habbaloltók, és az IFA P1500-as és Rába P3000 porraloltó járművek működőképessége is megkérdőjelezhető. Ezek szükség szerinti kiváltása cserefelépítményes oltókonténerekkel elkerülhetetlen.

A magasból mentő járművek szükségessége a tűzoltási, műszaki mentési feladatok végrehajtása során megkérdőjelezhetetlen. A tűzoltás, életmentés, a műszaki mentés feladataihoz eddig kialakított taktikai alkalmazások megfelelőek, nem jelent meg olyan újítás, ami szükségessé tenné azok módosítását. A magasból mentő járművek esetében a fejlesztésnek a járművek üzembiztos meglétére kell irányulnia.

A műszaki mentő járművek esetében szükségét érzem a közepes, vagy nehéz tömegosztályú, 10-15 tonna emelőképeségű daruval szerelt járművek rendszerbeállítását. A korábbi, minden megyében megtalálható CsD 744-es járművek után jelentős űr keletkezett. A későbbi fejlesztések során favorizált könnyű tömegosztályú, úgynevezett országúti gyorsbeavatkozók felszereltsége és taktikai alkalmazási lehetőségei csak kis mértékben haladja meg a mai gépjárműfecskenőket, ezért ezek továbbfejlesztése nem indokolt. Ezzel szemben a csörlővel, daruval, alá és kitámasztó eszközökkel ellátott műszaki mentőszerek alkalmazása nagyobb teret kaphatna. A gépjárműbalesetek, a viharkárok felszámolása során hatékonyabb beavatkozási lehetőségeket biztosítana, és számos esetben kiválthatná a nagy teheremelőképeségű daruk igénybevételét.

Erdő-és vegetációs tüzek

A gépjárművek területén még fontosnak tartom az erdőtüzes járművek kérdéskörével foglalkozni. Az elmúlt évek jelentős számú erdő és szabadterületi tüzeinek felszámolási tapasztalatai rávilágítottak arra, hogy a rendelkezésre álló gépjárműpark nem minden esetben alkalmas, vagy ideális az ilyen tüzesetek felszámolására. Eleve korlátozott számban állnak rendelkezésre speciális járművek és azok sem alkalmazhatók minden területen. Az erdőterületekhez kapcsolódó földrajzi, művelési sajátosságok erősen meghatározzák az alkalmazás lehetőségeit. Álláspontom szerint a viszonylag kisméretű, 4-5 fő, 800-1000 liter oltóvízzel ellátott oltóberendezés és kéziszerszámok szállítására alkalmas jó terepjáró képeségű, mozgékony gépjármű beállítása szükséges a veszélyeztetett területeken. Ez a jármű alkalmas lenne a szűk nyiladékokban, nehezen járható terepen való közlekedésre, az erők és eszközök eljuttatására, a tűz fészkének megközelítésére. Mind a felderítési, mind a tűzoltási feladatokban hatékonyan, és gazdaságosan alkalmazhatók.

Az eszköz fejlesztés vonalán szintén biztosítani kell a megbízható és alkalmas alapfelszereléseket. Ezen a területen a legnagyobb problémát a korszerű hidraulikus vágó-feszítő berendezések készenlétkben tartása jelenti. Az egyik leggyakrabban megjelenő probléma, hogy a gépjárművek ütközésvédelmi fejlesztése során egyre nagyobb szilárdságú anyagokat alkalmaznak, ami korlátozhatja a rendelkezésünkre álló hidraulikus vágó-feszítő berendezés alkalmazhatóságát. Tehát lehet, hogy rendelkezünk eszközzel, csak az alkalmatlan a feladatok végrehajtására, ezért a fejlesztések kapcsán ezt is figyelembe kell venni,

Felderítés, életmentés

Mindenképpen szót kell ejteni a ma oly divatossá vált pilóta nélküli repülőgépekről, azaz drónokról. Ezek az eszközök, amelyekkel már a katasztrófavédelem is rendelkezik, elsősorban a felderítési feladatok végrehajtása során bírnak jelentőséggel. Az általa készített, sugárzott képek különösen a nagy területű, nehezen átlátható káresetek felszámolásához nyújtanak segítséget, de kiemelt szerepük lehet a méréses adatgyűjtésben, ami például veszélyes anyagok kijutása esetén lehet fontos.

Még néhány eszközt szeretnék kiemelni, ami a fecskendőkre felmálházható és fontos szerepet kapnak a taktika, a biztonságos munkavégzés módozatának megválasztásában.

A fejlesztések során szükséges lenne elérni, hogy minden gépjárműfecskendőre kerüljön fel hőkamera, és többcsatornás gázérzékelő. Ezek az eszközök a felderítés, életmentés, valamint a biztonságos beavatkozási körülmények megteremtésének alapvető eszközei. A már felmálházott villamos térerősség mérő műszerek, a feszültség környezetében végzett munkák során nyújtanak segítséget, és adnak lehetőséget a megfelelő taktika kiválasztására.

A gépjárműfecskendőkbe nemrég beépített számítógépek szintén segítik a tűzoltásvezető döntéseit, a helyes beavatkozási taktika megválasztásában.

A cikkben nem érintettem a fejlesztési kérdések teljes tárházát, csak néhány fontosabb területet kívántam kiemelni és ezzel rávilágítani a legégetőbb kérdésekre. Nagyon bízom benne, hogy a BM OKF technikai fejlesztéssel kapcsolatos pályázata mihamarabb révbe ér és megkezdődhet a tűzoltó-gépjármű és eszközpark mielőbbi megújítása.

Fülep Zoltán tű. ezredes
BM OKF, Tűzoltósági Főosztályvezető